

قانون اصول محاکمات حقوقی

مدعی العموم بمحکمه بدایت و سدور حکم جنون از محکمه مزبور قضیه برای تعیین قیمت بمحکمه شرع رجوع شود .
درس ششم

دعاوی بین افراد و دولت - برطبق ماده ۴ قانون

راجع بدعاوی بین اشخاص و دولت مصوب ۱۲ آبان ۳۰۹

کلیه دعاوی دولت بر اشخاص و بالعکس نسبت باموال غیر

منقول و حقوق متعلقه بان و دعاوی ناشی از اعمال حاکمیت

دولت نسبت باموال منقول و همچنین دعاوی ناشی از

اعمال تصدی که منشاء تولید آن قبل از اردیبهشت ۳۰۷

باشد و همچنین دعاوی راجع بیانک ایران (بانک سابق

استقراضی روس) بمرجعیت محاکمات مالیه قطع و فصل

میشود و در سایر موارد مرجع رسیدگی محاکم عدلیه است

اعمال تصدی عبارت از اعمالی است که دولت از

نظر حقوقی مثل اشخاص آن اعمال را انجام میدهند مثل

خرید و فروش و اجاره و غیره .

اعمال حاکمیت عبارت از اعمالی است که دولت

از جنبه حاکمه خود آن اعمال را انجام میدهد مثل اخذ

مالیات و غیره .

این نکته را باید در نظر داشت که دعاوی اداره

اوقاف باشخاص و بالعکس که راجع بوقفیت اموال منقول

یا غیر منقول باشد مشمول قانون فوق الذکر نبوده و در

محاکم عدلیه بایستی رسیدگی شود قانون اردیبهشت ۳۱۱

بر طبق قانون دعاوی بین اشخاص و دولت طرز

تشکیلات دیوان محاکمات مالیه و جریان دعوی بایستی

بر طبق نظام نامه ای که بتصویب هیئت وزراء برسد

تعیین شود

نظامنامه مزبور در تاریخ ۱۹ فروردین ۱۳۱۰ به

تصویب هیئت وزراء رسیده و با اصلاحاتی که بتدریج در

آن شده است دیوان محاکمات با چند شبه بدوی و هیئت

تجدید نظر تشکیل شده است

۱- دعاوی راجع بمنافع و حقوق عمومی مثل شارع عام و میاه و انهار و مراتع مباحه و امثال آنها چه آن دعوی مابین اهالی دو محل باشد یا یک محل چه طرفین دعوی محصور باشند و چه نباشند .

۲- دعاوی راجعه بدولت چه آن دعوی متعلق بخزانة مالیه باشد یا اوقاف عمومی .

۳- دعاوی راجع بوجود بریه و امور خیریه که جهة عمومی داشته باشد و دعاوی راجع بوضایای عمومی و اوقاف عمومی و امثال ذلک .

۴- دعاوی مربوط بفسخ و مجنون و سفیه و غائب مفقود الاثر .

بر طبق ماده ۶۷ قانون اصول محاکمات حقوقی بر اینکه مدعی العموم بتواند وظائف خود را نسبت بحفظ حقوق صغیر انجام دهد شهربانی هر محل مکلف است پس از اطلاع از فوتی که در حوزه مأموریت او اتفاق میافتد تحقیق نماید که شخص متوفی صغیری دارد یا خیر و در صورت اول مراتب را در ظرف ۲۴ ساعت بپار که بدایت اطلاع دهد .

مأمورین ثبت احوال نیز مکلفند که پس از اطلاع از موضوع صغیر مراتب را در ظرف ۲۴ ساعت بپار که اطلاع دهند .

مدعی العموم نیز موظف است که پس از اطلاع به وجود صغیری و بطریق غیر از وسائل فوق در ظرف یک هفته تحقیقات لازمه راجع بوجود ولی خاص (پدر و جد پدری) و وصی منصوب نموده و در صورت عدم وجود آن ها مراتب را برای تعیین قیمت بمحکمه شرع اطلاع دهد .

ادارات شهرداری و شهربانی نیز مکلفند که وجود مجانین را با اطلاع مدعی العموم برسانند تا پس از مراجعه

ابتدا در شعب بدوی و هیئت تجدید نظر قانون تعدد قضات رعایت شده و بعداً در نتیجه اصلاحاتی که در نظامنامه مزبور بعمل آمد شعب بدوی از يك حاکم محکمه تجدید نظر از سه نفر تشکیل میشود در معیت دیوان محاکمات اداره عمومی نیز تشکیل شده است

محاکم شرع - محاکم شرع عبارت از محاکم اختصاصی هستند و صلاحیت آنها محدود بمواردیست که از طرف محاکم عدلیه و یا ادارات مدعی العمومی بانها ارجاع میشود

بر طبق قانون مصوب ۹ آذر ماه ۱۳۱۰ که کاپیه قوانین مربوط به محاکم شرع را نسخ نموده است محکمه مزبور تشکیل میشود از يك مجتهد جامع الشرایط و محکمه شرع طهران میتواند يك یا دو معاونی که بدرجه اجتهاد رسیده باشند دارا باشد

تعیین حوزه هر يك از محاکم شرع با وزیر عدلیه است و در حوزه هائی که محاکم شرع تشکیل نشده باشد امور مربوطه به محاکم مزبور بمحض رسد ارجاع میشود

احکام محاکم شرع قابل تجدید نظر بوده مرجع تجدید نظرا - احکام شرع ولایات محکمه شرع طهران است و برای تجدید نظر نسبت باحکام محکمه شرع طهران و همچنین احکام محاکم ولایات که محکمه شرع طهران است بواسطه موانع قانونی نتواند رسیدگی کند بطریق ذیل رفتار می شود

محکمه شرع طهران در جلسه علنی با حضور متداعیین یا نماینده آنها و در صورت عدم حضور یکی از آنها با

حضور نماینده پار که یکی از مجتهدین جامع الشرایط طهران (که از طرف وزارت عدلیه برای دو سال معین می شود) بحکم قرعه تعیین میکند

موارد رجوع بمحکمه شرع بقرار ذیل است

۱ - دعاوی راجع باصل طلاق و نکاح -

۲ - در صورتی که شوهر از دادن نفقه نسبت بزن استنکاف کرده و اجبار او ممکن نباشد در این صورت زن برای تفریق از طریق محاکم عدلیه می تواند وارد شده و امر بمحکمه شرع رجوع میشود

۳ - مواردی که قطع و فصل دعوا جز بحلف اختلاف ممکن نیست و مادامی که موارد مزبور بموجب قانون مخصوص تعیین نشده هیچ دعوائی را نمیتوان بوسیله اقامه بیینه حلف و احلاف بمحاکم شرع ارجاع کرد

بطوریکه در فوق ذکر شد احکام محاکم شرع اصولاً قابل تجدید نظر هستند ولی دو مورد ذیل استثناء می شود

۱ - در صورتیکه طرفین قبل از صدور حکم به موجب سند کتبی از حق اعتراض صرف نظر کرده باشد

۲ - در صورتی که حکم شرعی مستند باقرار شفاهی یا کتبی باشد و در مورد اقرار شفاهی اقرار بایستی در پرونده امر ثبت و بامضای مقرر رسیده باشد

مهلت شکایت از احکام شرعی ده روز از تاریخ ابلاغ است

ترتیب صدور حکم شرعی - بمحکمه شرع باید حکم خود را پس از صدور در ظرف دو روز بدفتر محکمه که امر را ارجاع کرده بفرستد مدیر دفتر محکمه مزبور منتها در ظرف دو روز حکم را بطرفین ابلاغ خواهد نمود